

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра рослинництва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТАБІЛЬНЕ РОСЛИННИЦТВО

освітньо-наукова програма – Агрономія

спеціальність – 201 – Агрономія

галузь знань – 20 – Аграрні науки та продовольство

освітній ступінь – Доктор філософії

Розробник: **Гангур В.В.**, завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник

Гарант ОНП: **Поспєлов С.В.**, завідувач кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова, доктор сільськогосподарських наук, доцент

Полтава 2021 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Стабільне рослинництво
Назва структурного підрозділу	Кафедра рослинництва
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Гангур В.В., доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник
	<i>Контакти:</i> ауд.51 (навчальний корпус № 1). <i>e-mail:</i> volodymyr.hanhur@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Третій рівень (освітньо-науковий) – доктор філософії
Спеціальність	201 – Агрономія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з стратегії стійкого розвитку в глобальному середовищі, організація наукових досліджень в агрономії.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни отримання здобувачами вищої освіти глибоких знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького і інноваційного спрямування в галузі сучасного рослинництва.

- **Основні завдання навчальної дисципліни:**
- отримання знань щодо еколого-біологічних особливостей рослин основних груп польових культур, закономірностей формування врожаю їх посівами як фото синтезуючими системами;
- вивчення еколог-біологічних, агротехнічних, агрохімічних, організаційно-господарських, економічних і енергетичних основ оптимізації умов вирощування польових культур;
- програмування врожайності польових культур;
- вивчення основ насіннезнавства польових рослин;
- розробка сортових, енергозберігаючих, еколого доцільних технологій вирощування зернових, технічних, кормових і баштанних культур;
- розрахувати економічну ефективність застосування агротехнічних прийомів.

Компетентності		Програмні результати
загальні	спеціальні (фахові)	
<p>ЗК 3. Здатність приймати обґрунтовані рішення, планувати і здійснювати комплексні дослідження на сучасному рівні з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань в області історії і філософії науки.</p> <p>ЗК 5. Здатність розробляти та управляти науковими проектами, ініціювати організації досліджень в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності з урахуванням фінансування науково-дослідницьких робіт.</p> <p>ЗК 6. Здатність до участі в науковій кооперації (міжгалузевій, міжнародній тощо).</p> <p>ЗК 9. Здатність здійснювати науково-дослідну та науково-виробничу діяльність зберігаючи природне та культурне надбання.</p>	<p>ФК 3. Вміння володіти інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світових і вітчизняних агротехнологій вирощування сільськогосподарських культур.</p> <p>ФК 8. Вміння розробляти систему експериментальних досліджень для практичного підтвердження теоретичних допущень та реалізувати її у агротехнологічному процесі.</p> <p>ФК 9. Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.</p> <p>ФК 11. Знання і дотримання норм наукової етики і академічної доброчесності.</p>	<p>ПРН 2. Мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знання праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу.</p> <p>ПРН 6. Ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження у науково-дослідницькій та інноваційній діяльності.</p> <p>ПРН 8. Аналізувати наукові праці, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання, здійснювати моніторинг наукових джерел інформації стосовно проблеми, яка досліджується встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами</p> <p>ПРН 11. Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.</p>

Методи навчання: МН 1 – словесні методи (лекція, розповідь-пояснення), МН 2 – наочні методи (ілюстрування), МН 3 - практичні методи (лабораторні роботи), МНСР 1 - методи самостійної роботи вдома (завдання самостійної роботи).

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Рослинництво як галузь сільськогосподарського виробництва, його теоретичні основи, основні етапи становлення та сучасні напрямки стабілізації.

Тема 2. Агробіологічні основи класифікації сільськогосподарських культур та технологій їх вирощування.

Тема 3. Аналіз еколого-біологічних та господарських властивостей зернових культур.

Тема 4. Управління продукційними процесами озимих зернових культур за агробіологічним контролем розвитку елементів продуктивності.

Тема 5. Наукові підходи підвищення продуктивності ярих зернових культур на основі діагностичних методів управління процесами формування врожаю.

Тема 6. Наукові підходи стабілізації продуктивності зернових бобових культур на основі діагностичних методів управління процесами біологічної фіксації азоту атмосфери та формування врожаю.

Тема 7. Науково-методологічні аспекти формування продукційного процесу круп'яних культур.

Тема 8. Біологічні та технологічні основи виробництва зерна кукурудзи.

Тема 9. Агроекологічні критерії реалізації біологічного потенціалу олійних культур.

Тема 10. Інноваційні підходи реалізації біологічного потенціалу продуктивності коренеплідних, бульбоплідних та баштанних культур.

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2. Система оцінювання

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 210 год.

Кількість кредитів – 7,0.

Форма семестрового контролю – залік/екзамен.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми оцінювання
2. Мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знання праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загально-цивілізаційного процесу.	<i>опитування; виконання лабораторних робіт; самостійна робота, контрольна робота</i>
6. Ініціювати, організувати та проводити комплексні дослідження у науково-дослідницькій та інноваційній діяльності.	
8. Аналізувати наукові праці, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання, здійснювати моніторинг наукових джерел інформації стосовно проблеми, яка досліджується встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	
11. Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.	

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання
(201АС-А-дфд-2019 [1]; 201АС-А-дфд-2020)

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН 2	25	25	15
ПРН 6	30	30	18
ПРН 8	20	20	12
ПРН 11	25	25	15
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми контролю результатів навчання
I семестр

(201АС-А-дфд-2019 [1]; 201АС-А-дфд-2020)

Програмні результати навчання	Форма оцінювання					
	Виконання лабораторних робіт та їх захист		Виконання завдань самостійної роботи (конспект)		Контрольна робота	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 2	9	16	5	8	1	1
ПРН 6	5	8	9	16	4	6
ПРН 8	5	8	5	8	2	4
ПРН 11	9	16	5	8	1	1

Форми контролю результатів навчання
II семестр

(201АС-А-дфд-2019 [1]; 201АС-А-дфд-2020)

Програмні результати навчання	Форма оцінювання					
	Виконання лабораторних робіт та їх захист		Виконання завдань самостійної роботи (конспект)		Екзамен	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 2	6	10	5	9	4	6
ПРН 6	6	10	11	18	1	2
ПРН 8	4	5	5	9	3	6
ПРН 11	6	10	5	9	4	6

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів			Разом по темі
	виконання лабораторної роботи та її захист	виконання завдань самостійної роботи	контрольна робота (екзамен)	
I семестр				
Тема 1. Рослинництво як галузь сільськогосподарського виробництва, його теоретичні основи, основні етапи становлення та сучасні напрямки стабілізації.	–	8		8
Тема 2. Агробіологічні основи класифікації сільськогосподарських культур та технологій їх вирощування.	–	8		8
Тема 3. Аналіз еколого-біологічних та господарських властивостей зернових культур.	48	8		56
Тема 4. Управління продукційними процесами озимих зернових культур за агробіологічним контролем розвитку елементів продуктивності.	–	8		8
Тема 5. Наукові підходи підвищення продуктивності ярих зернових культур на основі діагностичних методів управління процесами формування врожаю.	–	8		8
Контрольна робота	–	–	12	12
<i>Всього</i>	48	40	12	100
II семестр				
Тема 6. Наукові підходи стабілізації продуктивності зернових бобових культур на основі діагностичних методів управління процесами біологічної фіксації азоту атмосфери та формування врожаю.	15	9		24
Тема 7. Науково-методологічні аспекти формування продукційного процесу круп'яних культур.	5	9		14
Тема 8. Біологічні та технологічні основи виробництва зерна кукурудзи.	5	9		14
Тема 9. Агроекологічні критерії реалізації біологічного потенціалу олійних культур.	5	9		14
Тема 10. Інноваційні підходи реалізації біологічного потенціалу продуктивності коренеплідних, бульбоплідних та баштанних культур.	10	9		19
<i>Екзамен</i>	–	–	20	20
<i>Всього</i>	35	45	20	100

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

- 1) Робоча програма навчальної дисципліни.
- 2) Навчальний контент (повний текст лекцій).
- 3) Тематика та зміст лабораторних робіт.
- 4) Питання для самостійної роботи, поточного і підсумкового контролю.
- 5) Електронне навчання у системі Moodle.
- 6) Забезпечення дисципліни навчальними інформаційними джерелами, інструментами, обладнанням та програмним забезпеченням.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Зінченко О.І., Салатенко В.Н., Білоножка М.А. Рослинництво. Підручник. К.: “Аграрна освіта”, 2001. 590 с.
2. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. 808 с.
3. Рослинництво. Інтенсивна технологія вирощування польових і кормових культур: Навчальний посібник / За ред. М.А. Білоножка. К.: Вища школа, 1990. 292 с.
4. Рослинництво. Лабораторно-практичні заняття / За ред. М.Г.Городнього. К.: Вища школа, 1981. 344 с.
5. Рослинництво. Модульний метод з тестового контролю і рейтинговою оцінкою знань студентів на ПЕОМ./ Куценко О.М., Кочерга А.А., Бондарєва Л.Ф. та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 312 с.
6. Рослинництво. Лабораторно-практичні заняття. За ред. Бобро М.А., Танчика С.П., Алімова Д.М. К.: “Урожай”, 2001. 389 с.
7. Найпоширеніші сільськогосподарські культури України. Зернові колосові, бобові. Бульбоплоди: Навчальний посібник / Куценко О.М., Дмитришак М.Я., Ляшенко В.В. Полтава: ФОП Говоров С.В., 2015. 80 с.

Допоміжні

1. Алімов Д.Н., Шелестов Ю.В. Технология производства продукции растениеводства. К.: Вища школа, 1988. 320 с.
2. Бугай С.М. Растениеводство / Учебное пособие для с.-х. вузов. К.: Вища школа, 1975. 375 с.
3. Бугай С.М. Рослинництво (Підручник для студентів с.-г. вузів агроном. спец.). К.: Вища школа, 1978. 380 с.
4. Вавилов П.П. Практикум по растениеводству / Учебное пособие для с.-х. вузов. М.: Колос, 1983. 352 с.
5. Кияк Г.С. Рослинництво /Підручник для с.-г. вузів/. К.: Вища школа, 1976.
6. Растениеводство / Вавилов П.П., Гриценко В.В. и др. / М.: Колос, 1981. 432 с.
7. Растениеводство / С.М. Бугай, А.И. Зинченко и др. / К.: Вища школа, 1987. 328 с.
8. Растениеводство/ П.П. Вавилов, В.П. Гриценко и др. / М.: Агропромиздат, 1986. 512 с.
9. Рослинництво. За ред. О.Я.Шевчука. К.: ЗАТ “Віпол”, 2005. 502 с.
10. Харченко О.В. Основи програмування врожаїв сільськогосподарських культур: Навчальний посібник. Суми, Університетська книга, 1999. 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України – dir@dnsgb.kiev.ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – nlu@csl.freenet.kiev.ua